

BLATTEREA

Två arbetare till priset av en

Det har blivit för dyrt att få sin gräsmatta klippt i Sverige. Därför har den borgerliga regeringen fått en överordnad uppgift av sina kärnväljare: sänk priset på lågavlönad arbetskraft. Erik Berg guidar oss genom realisationen.

TEXT: ERIK BERG / FOTO: OSKAR LINDVALL

REGERINGEN HAR RIVSTARTAT: genom sänkt, begränsad och förkortad a-kassa, avdrag för hushållsnära tjänster, "arbetsgaranti", fler tillfälliga anställningsformer och andra åtgärder skall utbudet av billig (och i lämplig utsträckning desperat) arbetskraft öka.

Det gäller förstås att motivera det på rätt sätt. Folk i gemen verkar tyvärr ha begränsad förståelse för att övre medelklassen vill ha skattesubventioner för att andra ska klippa deras gräsmattor, städa deras toaletter och putsa golfklubborna. Så istället säger man, med Lars Leijonborgs ord:

*"Vi måste få kontroll över miljard-rullningen. Det har vi inte i dag. Överutnyttjandet i alla försäkringar måste stävjas. [...] För att få fler i arbete behövs lågavlönade jobb. Vi behöver jobb utmed hela löneskalan."*¹

Det är alltså för de arbetslösas skull som a-kassan sänks och en arbetsmarknad med riktigt dåligt betalda jobb ska skapas. De som drabbas hårdast av den här

politiken är de som står längst ner i det etniskt stratifierade svenska klassamhället: invandrargrupperna.

UTGÅNGSLÄGET ÄR det här. Svensk arbetsmarknad är kraftigt etniskt segregerad. Den hör faktiskt till de mest segregerade i Europa. Invandrare har genomgående osäkrare anställningar, sämre betalda jobb och tyngre arbetsuppgifter. Är överrepresenterade inom restaurang, lågbetalda serviceyrken och vård- och omsorg. Varannan LO-kvinna från ickeuropeiska länder går på timanställning, att jämföra med en av tio i befolkningen som helhet.

Det är också svårare att som invandrare överhuvudtaget få ett jobb. Arbetslösheten är nästan 3 gånger större än i befolkningen som helhet. Värst är situationen för den som invandrat från Nordafrika eller Mellanöstern, med 5 gånger fler som lever under socialbidragsnormen än bland infödda svenskar med motsvarande utbildningsnivå.

DET FINNS OLIKA SÄTT att förklara det här. Vi ska återkomma till den borgerliga förklaringen längre fram. Vad vänstern säger

är att det finns strukturella orsaker, diskriminering. Det bekräftas av forskning och människors erfarenheter: var fjärde arbetsgivare väljer bort sökande med utländska efternamn², en invandrare som söker jobb måste därför i genomsnitt skicka 50-70% fler ansökningar än en infödd svensk med motsvarande utbildning innan hon ens får komma till en intervju. Den genomsnittliga arbetslöshetsperioden för en arbetslös svensk är 25 veckor, medan den är 40 veckor för en invandrare.³

SEGREGATIONEN OCH diskrimineringen fyller en instrumentell funktion i kapitalismen: att splittra arbetarklassen och att disciplinera och pressa priset på den lågbetalda arbetskraften. Det är kapitalets enkla 100-åriga logik: det får inte vara för lätt att få ett jobb. Den som kan välja och vraka bland arbetserbjudanden är dyrare att anställa och kräver mer i lön. Den som däremot av plågsam erfarenhet vet hur svårt det är att överleva på socialbidrag, hur svårt det är att få ett jobb, och hur lätt det är att bli av med det, den ställer inga krav, bråkar inte.

¹ LO-tidningen, 060810 ² Carlsson & Rooth: Evidence of Ethnic Discrimination in the Swedish Labor Market Using Experimental Data ³ Carling et al. 2001:3

”REA. Ordet doftar av goda affärer, klipp. Klippta gräsmattor. Gräs som blir pengar, pengar som gräs. Gräs som är så skönt. Särskilt när det är nyklippt, av någon annan.”

ARBETSDELNINGEN I DET borgerliga lägret är finkalibrerad. Att regeringen ofensivt pressar priset på arbetskraft är inte tillräckligt, för det företagen och de rika vill ha är en rejäl REA på arbetskraft. Så i näringslivet reses nu de förslag som skall nästas in för att om något år bli regeringspolitik. I höstas föreslog Karl Olof Stenqvist, chef för arbetsgivarfrågor på Teknikföretagen att en särskild lönetrappa under kollektivavtalets lägstanivå ska etableras för invandrare.

Ja, specifikt för invandrare. För deras egen skull förstås, för att "sänka tröskeln".⁴ Den arbetslöshet som ytterst beror på diskriminering blir alltså ett argument för att sänka lönerna för den diskriminerade gruppen. Fantastiskt.

MYCKET HANDLAR OM vilka förklaringar man tror på, och vilka som hörs i debatten. För de borgerliga är det viktigt att diskriminering framstår som ett undantag och att vi inte pratar om kapitalets behov av billig arbetskraft och en reserv av arbetslösa.

Istället kan det låta såhär från vår integrations- och jämställdhetsminister:

"I Rosengård säger man att aktiviteten hos människor som går in och ut genom portuppgångarna är som störst mellan kl. 2 och 4 på natten. Vad är det för sorts människor som lever ett sådant liv? Ja, det är de som kan sova på dagen och som inte behöver utföra någon nyttig verksamhet på dagen."

- Nyamko Sabuni⁵

Man ska göra rätt för sig, den övertygelsen finns i varje kultur, i alla länder. Latmaskar och smitare som låter andra göra jobbet röner ingen uppskattning någonsans. Nyamko Sabuni visste förstås vad hon gjorde när hon i april i år i en integrationsdebatt i riksdagens talarstol pratade om nattrafiken i Rosengård och fick det att låta som om de boende hellre slår i porten på nätterna än går till en "nyttig verksamhet på dagen".

Syftet är att etablera en bild, en dimridå, att sopa den strukturella diskrimineringen under mattan och istället individu-

alisera människors problem. "Vad är det för sorts människor som lever ett sådant liv?" Ja, skiftarbetare kanske?

REA. ORDET DOFTAR av goda affärer, klipp. Klippta gräsmattor. Gräs som blir pengar, pengar som gräs. Gräs som är så skönt. Särskilt när det är nyklippt, av någon annan.

För att pressa priset på arbetskraft finns en hel verktygslåda, full med kniptänger, skruvstäd, piskor och någon skrumpen morot i botten för syns skull. Den debilla lagen om utbud och efterfrågan är vägledande: genom att öka utbudet sjunker priset tills det möter efterfrågan.

En "särskild lönetrappa" under golvet (i potatiskällaren) för invandrare och andra utvalda kategorier, som ungdomar, pressar lönerna för hela löntagarkollektivets under halva nedåt. I rapporten *Vem vinner på lägre löner?* som publicerades i våras konstaterar LO att låga lägstalöner inte bara drabbar de fattigaste:

⁴<http://www.ad.se/aa/aa.php?zbsession=0000000331> ⁵ Riksdagens protokoll 2006/07:99

”Invandrare är välkomna att jobba häcken av sig med usla löner, men inte för att söka fristad från förföljelse.”

”Nivån på ingångslöner påverkar många i den nedre delen av lönefördelningen. Vi menar att sänkta lägslöner smittar av sig på vissa grupper med högre men fortfarande låga löner.”

Utifrån precis den ambitionen kan borgerligheten idag på en och samma gång argumentera för att vi behöver en ökad arbetskraftsinvandring, samtidigt som asylpolitiken skärps och det blir allt svårare att få flyktingasyl. De som verkligen behöver komma hit skall inte släppas in. De som verkligen behövs i sina hemländer skall lockas hit istället.

INVANDRARE ÄR VÄLKOMNA för att jobba häcken av sig med usla löner, men inte för att söka en fristad från förföljelse. Det sker i Sverige idag, och än längre har det drivits i Danmark. En snabbvisit i den danska statistiken: Första kvartalet i år beviljade Danmark 69 ansökningar om flyktingasyl, samtidigt beviljades 6095 tillfälliga arbetstillstånd, en ökning med 26% från föregående kvartal.

UNDER DE INVANDRARE som fått uppehållstillstånd och de som har tillfälliga arbetstillstånd finns ännu en grupp, än mer utsatt: de papperslösa. Hur många de är vet ingen riktigt, i hela Europa kan det handla om upp till åtta miljoner, i Sverige kan det röra sig om mellan 10 000 och 50 000 som lever gömda och därför inte syns i statistiken och inte heller ingår i trygghetssystemen. Till skillnad från många länder, som Belgien, Frankrike och Italien saknar Sverige ett regelverk som garanterar vård för gömda flyktingar. Tandvård får botas på egen hand, barn får gå i skola gömda och inga försäkringar täcker olyckor.

DE PAPPERSLÖSA BILDAR ännu en buffert för kapitalet. Och fantastiskt nog möjliggör de också skattesänkningar: När kommunerna handlar upp tjänster händer det ibland att det trillar in offerter som ligger långt under de övriga anbuden. Ofta är det en entreprenör som anlitar en underleverantör som utnyttjar papperslösa som arbetskraft.⁶ Det är i princip ett modernt slaveri. Det kan vara tio timmar om dagen, alla veckans dagar. Ibland betalas

ingen lön ut och vem ska man då gå till och klaga? LO-facken organiserar inte de papperslösa.

* * *

GRATTIS, SVERIGE, till en regering som vet vad den vill och som inte tvekar att säga det: bor man i Rosengård ska man sova på nätterna, man ska veta sin plats och utan att krysta söka sitt tusende jobb eller vandra till den snälla familjen i Limhamn som inte vill städa själva. Tänk på det såhär: det är ett gemensamt projekt, tillsammans är vi alla med och bidrar till den stora blatterean, som en enda stor familj. Det ska vara kul att bo i Sverige. REA är kul.

⁴ Kerstin Lundell: Slavar städar Stockholm, *Mana* 2005 #4-5